

भावेन तयोः परयोः रदात्तलोपाभावेन व्यर्थमनुदात्तत्वेति अनुदात्तमात्रग्रहणार्थम्, अतो निमित्तभूतसमुदायप्रविष्टस्यापि ग्रहणमिति न दोषः LaSabdeSe. ii. 919.5.

अनुदात्तयणदेश (anudatta-yaṇādeśa) *m.* replacement of a semi-vowel (y) in place of a gravely accented vowel (ṛ) उदात्तस्वरितयोः किम् । शाई (? ङ्) रव्याशा । अनुदात्तयणदेशोऽयम् Prasā. ii. 740.9.

अनुदात्तलक्षण (anudatta-lakṣaṇa) *adj.* conditioned by the presence of a gravely accented vowel (in the initial position) कुवत्या विकारः कौवलमित्यत्रानुदात्तलक्षणोऽस्ति सिद्धः स्यात् Prasā. ii. 737.22.

अनुदात्तलिङ्गानुषक्त (anudattalingānuṣakta) *adj.* associated with the mark, viz. gravely accented vowel (in the Dhātupāṭha) धातव एव अनुदात्तलिङ्गानुषक्ताः प्रतिषेधं प्रतिपादयन्ति Nyās. ii. 698.5 (on vii. 2.10)

अनुदात्तलोप (anudatta-lopa) *m.* elision of a lax-toned vowel produced in the lower part of the articulatory organs उदात्तलोप इति किम् । वेदी । अत्र ह्यनुदात्तलोपः Prasā. ii. 738.3.

अनुदात्तवचन (anudatta-vacana) *n.* statement about the application of lax tone देवब्रह्मणोरनुदात्तवचनं ज्ञापकं स्वरितादिति सिद्धत्वस्य Vār. 5 on P. i. 2.32; न वागमस्यानुदात्तवचनात् Vār. 6 on P. iii. 1.3.

अनुदात्तवचनकृत (anudattavacana-kṛta) *adj.* composed in vulgar or non-elite language हलीशकम् ।... अनुदात्तवचनकृतम् NāṭaLaRaK. 3156.

अनुदात्तवर्ण (anudatta-varṇa) *m.* syllable having lax tone produced in the lower part of the articulatory organs अत्रानुदात्तवर्णपरामर्शः LaSabdeSe. ii. 918.13; अनुदात्तवर्णस्य बुद्ध्या लोपात् परस्वैव ग्रहणात् LaSabdeSe. ii. 919.1.

अनुदात्तविधान (anudatta-vidhāna) *n.* prescription of lax tone produced in the lower part of the articulatory organs अनुदात्तस्यानुदात्तविधानमनर्थकम् Prādī. ii. 30B.9 (on i. 2.32); ii. 549A.29 (on ii. 4.33); पदानुवादेनाचामनुदात्तविधानान् Prādī. v. 144A.5 (on vi. 1.158); लसार्वाधातुकस्वरस्य सति शिष्टतया प्रसङ्गात् तद्भाषनाथत्वादननुदात्तविधानस्य Prādī. v. 149B.31 (on vi. 1.158); यद्यप्यत्र विहितस्यानुदात्तविधानेऽपि न कश्चिदोषः PadMañ. on KāśiVṛ. on P. i. 2.39.

अनुदात्तविधि (anudatta-vidhi) *m.* rule regarding the grave accent (पदस्य) अनुदात्तविधौ विशेषणषष्ठ्याश्रयिष्यते न तु स्थानषष्ठी Prādī. vii. 45.23 (on viii. 1.18)

अनुदात्तविध्यर्थ (anudattavidhy-ārtha) *adj.* meant for the sake of prescription of the grave accent ' तिङो गोत्रादीनी त्वेको योगोऽनुदात्तविध्यर्थः Prādī. vii. 49.19 (on viii. 1.27)

अनुदात्तव्यपदेश (anudatta-vyapadeśa) *m.* designation or representation as lax tone produced in the lower part of the articulatory organs परो भागः ... शुद्धेनोदात्तेन भिन्नश्रुतिकत्वादननुदात्तव्यपदेशं नाहति Nyās. i. 172.1 (on i. 2.32)

अनुदात्तश्रुति (anudatta-śruti) *f.* auditory perception of grave tone अनुपलक्षणार्थानुदात्तश्रुतिः स्यात् Prādī. i. 172B.4 (on i. 1.1); अनुदात्तश्रुत्युपादानात् तद्विरोधी स्वरित उदात्तश्च संख्येयो गृह्यते Prādī. v. 147B.33 (on vi. 1.158); पदकालेऽनुदात्तश्रुतिः । संहितायां त्वेकश्रुतिः Prasā. i. 23.14.

अनुदात्तसंगम (anudatta-saṅgama) *m.* group of grave syllables उदात्तपूर्वोऽप्यनुदात्तसंगमो यदा स्वरो द्वौ लभतेऽपि वा बहून् RPrāti. 11.27.

अनुदात्तसम (anudatta-sama) *adj.* similar with the grave accent अनन्तरो वा नीचैस्तराम् । अनुदात्तसमो वा TaiPrāti. 1.45; 1.46; केचिदस्यादिमं भागमुदात्तसदृशं विदुः । अनुदात्तसमश्लेषः KaubaSi. 6.

अनुदात्तसि (anudatta-si) (Gr.) IInd per. sg. finite verb-ending 'si' which has a lax tone produced in the lower part of the articulatory organs अषिट्ग्रहणात् पित्वेनानुदात्तसेः स्थाने जायमानहेरान्तरतम्यात् प्राप्तमप्यनुदात्तत्वं न LaSabdeSe. ii. 447.3.

अनुदात्तस्थानिकत्व (anudattasthānika-tva) *n.* the state of being that which comes in place of a lax-toned vowel produced in the lower part of the articulatory organs अनुदात्तस्थानिकत्वादननुदात्तः Prādī. v. 153A.17 (on vi. 1.161)

अनुदात्तस्वर (anudatta-svara) *m.* [Loc.] before a gravely accented vowel इववर्णो यदोदात्तावापद्येते यवौ कचित् । अनुदात्तस्वरे नित्यं विद्यात्क्षेप्रस्य लक्षणम् SvarāñSi. 5.

अनुदात्ताच्च (anudattāc-ka) *adj.* having lax-toned vowels produced in the lower part of the articulatory organs अनुदात्ताच्चमनुदात्तम् KāśiVṛ. on vi. 1.158; शेषं पदमनुदात्ताच्चं स्यात् Prasā. ii. 736.11; SiddhāKau. 615A.3 (on vi. 1.158)

अनुदात्ताच्चकत्व (anudattāc-ka-tva) *n.* the state of having lax-toned vowels produced in the lower part of the articulatory organs अनुदात्ताच्चकत्वात् समुदाय एवानुदात्त उच्यते Prasā. ii. 76.18.

अनुदात्तातिरिक्तस्वर (anudattātirikta-svara) *m.* accent other than the grave 'तवै चान्तश्च' इत्यादौ ...। युगपद्ग्रहणेनानुदात्तातिरिक्तस्वरयोरसमावेशज्ञापनात् LaSabdeSe. ii. 910.10; ii. 916.2.

अनुदात्तादि (anudattādi) *adj.* I beginning with a gravely accented syllable अनुदात्तादेरव् P. iv. 2.44; Prasā. i. 750.15; अनुदात्तादेश्च P. iv. 3.140; नोत्तरपदेऽनुदात्तादावपृथिवीरूपमन्थिषु P. vi. 2.142; Prasā. ii. 777.9; SiddhāKau. 650A.2 (on vi. 2.142); अमेदका गुणा अनुदात्तादेरन्तोदात्ताच्च यदुच्यते तत् स्वरितादेः MahāBh. i. 42.7 (on i. 1.1); यदि व्यञ्जनं विद्यमानं स्यात् तदा विल्वादयोऽनुदात्तादयो न भवेयुः PariVṛ.(SI.) 104.19; 58.3; अचिन्तादृक् वक्ष्यति । अनुदात्तादेरवम् Prasā. i. 748.14; i. 750.19; दाधित्थम् । कापित्थम् । एतौ समासस्वरणान्तोदात्तावित्यनुदात्तादी Prasā. i. 806.12; अनुदात्तादेरित्यस्य प्राधान्यात् LaSabdeSe. i. 172.13; i. 173.7; ii. 245.9; ii. 281.21; ii. 955.12; II gravely accented etc. अन्वयव्यतिरेकाभ्यां रक्तिभागेऽनुदात्तादिवर्णभागः कादिवर्णभागः AbhinBhā. ii. 390.14 (on 17.109); वर्णेषु सानुनासिकनिरनुनासिकोदात्तानुदात्तादिभेदावभासोऽपि सुकरोऽस्तु NyāyRa. 788.9 (on 6.228)

अनुदात्तादित्व (anudattādi-tva) *n.* the state of being that which begins with a lax tone produced in the lower part of the articulatory organs तिप्रत्ययान्तस्य युवतिशब्दस्यानुदात्तादित्वात् PariVṛ.(SI.) 58.3.

अनुदात्तादिलक्षण (anudattādi-lakṣaṇa) *adj.* conditioned by initially gravely accented syllable कवचिश्ब्दात् प्रत्ययस्वरणान्तोदात्तत्वात् अनुदात्तादिलक्षणेऽपि प्राप्ते Prasā. i. 750.7; LaSabdeSe. ii. 279.17.

अनुदात्ताधिकार (anudattādhikāra) *m.* section-heading dealing with grave accent नसादेशोऽनुदात्तः । अनुदात्ताधिकारात् Nyās. i. 177.16 (on i. 2.36)

अनुदात्तानुबन्धोपलक्षण (anudattānubandhopalakṣaṇa) *n.* indication of a gravely accented vowel as an indicatory sound (in the Dhātupāṭha) रुच इत्यनुदात्तानुबन्धोपलक्षणम् KātanVṛ. on iii. 2.42.

अनुदात्तानुराग (anudattānurāga) *m.* [उदात्तादननुदात्तानुराग w. r. for उदात्तानुदात्तानुराग] LaSabdeSe. ii. 939.13.

अनुदात्तान्त (anudattānta) *adj.* ending in a lax-toned vowel produced in the lower part of the articulatory organs वर्णवाचिनः प्रातिपदिकादननुदात्तान्तकारोपधाद्वा डीष् प्रत्ययो भवति KāśiVṛ. on iv. 1.39; PrakriKau. i. 350.5; ततश्च 'अनुदात्तं पदमेकवचनम्' इत्यनुदात्तान्तः Prasā. i. 350.14; वर्णवाची योऽनुदात्तान्तस्तोपधः SiddhāKau. 122A.13 (on iv. 1.39); बहुव्रीहित्वात् पूर्वपदप्रकृतित्वरे शेषनिधाते चानुदात्तान्तोऽयम् LaSabdeSe. i. 402.16.

अनुदात्ताभाव (anudattābhāva) *m.* non-application of a low-toned vowel (in place of acute accent) उदात्तस्यानुदात्ताभावाद्दुदात्तः प्रयोगे श्रूयते Prādī. vii. 91.11 (on viii. 2.6)

अनुदात्तार्थ (anudattārtha) *adj.* I meant for the sake of application of lax tone (पित्करणम्) इतोऽनुदात्तार्थमिति चेदागमानुदात्तत्वात्सिद्धम् Vār. 6 on P. iii. 1.34; स ह्यनुदात्तार्थः स्यात् Nyās. i. 326.3 (on i. 4.103); पोऽनुदात्तार्थः Prasā. i. 789.7; i. 926.13; तिप् सिप् मिप् इत्यत्र पकारोऽनुदात्तार्थः पित्कार्यार्थश्च Prasā. ii. 8.7; ii. 24.17; II having a purport which is not noble यदनुदात्तार्थं सम्यगङ्गैः समन्वितम् । दीप्तत्वात्प्रयोगस्य शोभामेति BhāvPra.(Śā.) 213.18(7)

अनुदात्तेद्रप्रतिषेध (anudattēdrpratiṣedha) *m.* prohibition of the augment *it* (= *i*) conditioned by a verbal base pronounced with a grave accent (in the Dhātupāṭha) मृशिमृतीनामनुदात्तेद्रप्रतिषेधादधिकं फलं दर्शयति Nyās. ii. 699.10 (on vii. 2.10)

अनुदात्तेत् (anudattē) *adj.* having a gravely accented vowel as an indicatory sound (in the Dhātupāṭha) अनुदात्तेत्श्च हलादेः P. iii. 2.149; तास्यनुदात्तेन्डित् P. vi. 1.186; पदिग्रहणमनर्थकमनुदात्तेत्श्च हलादेरिति सिद्धत्वात् Vār. 1 on P. iii. 2.150; अनुदात्तेत् परं लसार्वाधातुकमनुदात्तं भवति MahāBh. iii. 11.13 (on vi. 1.6); iii. 113.8 (on vi. 1.186); अनुदात्तेतो दः JaineVyā. i. 2.6; ii. 2.131; अनुदात्तेतो ये धातवः क्षितश्च तेभ्य एव आत्मनेपदं भवति KāśiVṛ. on i. 3.12; PrakriKau. ii. 9.4; अनुदात्तेत् इत्यनुदात्तेत् संज्ञैवमित्यर्थः DhātuPra. 1.36 (11.16); हलादेरनुदात्तेतो युच् स्यात् PrakriKau. ii. 589.6; अथ पणायतीत्यत्रात्मनेपदं किं न स्यात् यतः पणिरयमनुदात्तेदित्याशङ्क्याह Prasā. ii. 139.11; ii. 401.23; ii. 756.20; अनुदात्तेत् उपदेशे